

Vuolijoelta löytyy taidekeidas

Pätkä

Anu Ritvanen

Pelkkä AteljeeGalleria Virpi & Orbin osoite, Niskavuorentie 405, henkii hämäläistä kulttuurihistoriaa, jota vanhan maalaistalon pihapiiri vahvistaa.

Vuolijoelle Hauhon ja Pälkäneen rajamaastoon sijoittuva Virpi Yli-Vakkurin kotigalleria taipuu moneen.

Päärakennuksen taidenäyttelyiden lisäksi Aittapuodissa on tarjolla paikallista taidetta ja käsitöitä, ja lähes viikoittain paikassa järjestetään erilaisia kursseja henkisestä kasvusta huovutukseen.

Kaiken tämän ohessa voi nauttia Kesäkahvilan antimista, jotka galleristi on itse leiponut. Raparperit, kesäkurpitsat sekä muut leivonnainten höyryt ovat isäntä Erkki Yli-Vakkurin kasvattamia.

– Aittapuodissa on muun muassa Auni Hellstenin

mattoja ja Olavi Aaltosen puutöitä. Hauholaisen Ritva Syrjäsen näyttely oli menestys. Rakastettu taiteilija kuvaa tuttuja paikkoja läheisyydeltä, Yli-Vakkuri mainitsee.

Galleristi sanoo olevansa ennen kaikkea kuvikuvanveistäjä. Puodissa onkin Yli-Vakkurin työstämiä kivivateja ja -veistoksia.

Kivityöateljee on rakennettu entiseen talliin, jossa taiteilija työskentelee talvisin.

Yli-Vakkuri kouluttautui kuvataiteilijaksi Sveitsissä miehen työkomennuksen aikana. Suomeen palattuaan taiteilija hankki kivimiehen pätevyyden Vammalassa 2010.

– Työstän pääasiassa kotimaista kovaa kiveä, kivitaiteilija sanoo ja hyväilee graniittivadin sileää pintaa.

Maanpiiristä syntyy pyöreitä muotoja

AteljeeGalleria Virpi & Orbin

nimi syntyi ystävän kanssa ideoidessa. Latinankielinen lausahus Urbi & orbi tarkoittaa kaupungille ja maanpiirille. Orbi tarkoittaa myös kiertorataa tai valokuvain joskus ilmaantuvia valopalloa.

– Jotenkin nimi tuntui kuvaavalta. Tykkään pyöreistä, pehmeistä muodoista ja kivi jota työstän on tavallaan osa maanpiiriä, Yli-Vakkuri perustele.

Naisen ateljee ja galleria on löytänyt hyvin yleisönsä, vaikka kulkija joutuu pajahtamaan keskelle metsää, viiden kilometrin päähän Lahdentieltä.

– Luulen, että ihmiset haluavat kesällä käydä juuri maalaismaissa paikoissa, Yli-Vakkuri tietää.

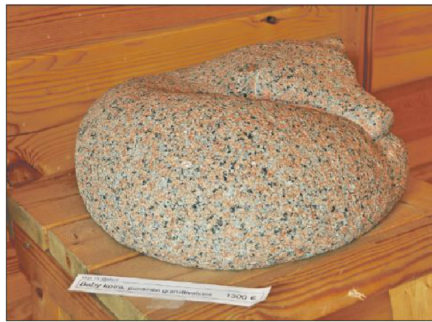
Tampere oli muuttunut ulkomailla vietettyjen vuosien ajan meluisaksi paikaksi ja pari etsi

hiljaisuutta ja työtiloja. Maalaisidylli teki vaikutuksen Yli-Vakkureihin, kun he hankkivat tilan omistukseensa kuutisen vuotta sitten.

– Oli lämmin elokuinen ilta ja laskeuduimme tänne Vuolijoen rauhahan. Tunnelma veti puoleensa. Olen taiteilija siinäkin mielessä, että tulen levottomaksi jatkuvassa pörinässä. Täällä oli vireä kylä ja hyvä

vastaanotto, taiteilija-galleristi kiittelee.

Suuri merkitys oli myös yli 150 vuotta vanhalla päärakennuksella, jonka hirsiseinien suojassa esitellään jo neljättä kertaa kaksi kertaa kesässä vaihtuvia taidenäyttelyitä. 16. elokuuta saakka paikassa esitellään Kaisa ja Juhani Järvisen veistoksia ja grafiikkaa.

Virpi Yli-Vakkuri kertoo olleensa aina viehätynyt kiveen. Kivi vastattiin itseensä energiaa monin tavoin, taiteilija kertoo.

Anu Ritvanen

AteljeeGalleria Virpi & Orbi toimii jo neljättä kesää Virpi ja Erkki Yli-Vakkurin kodissa. Yli 150 vuotta vanhat hirret antavat taustan Kaisa ja Juhani Järvisen grafiikalle ja veistoksille.

Anu Ritvanen

Lammin Konnari on "kumpumaata"

Lammin kirkonkylän osan nimi Konnari tarkoittaa "kumpumaata". Tässä oudossa paikannimessä on vanha suomalainen, viron kielessä vielä tunnettu "epätasaista maata" tarkoittava sana konar.

Vanhon, nykykielellemme kannalta aivan outojen paikannimien selittämisessä on kolme ongelmaa. Ensinnäkin on selvitettävä, mitä kielistä sana on. Sitten on yritettävä tietysti saada selvää siitä, mitä tuo sana juna tuolla paikalla paikannimenä tarkoittaa. Nimittäin sama sana eri yhteyksissä tarkoittaa toisinaan useitakin eri asioita, aivan erilaisia merkityksiä.

Ja kolmanneksi on yritettävä etsiä, miten vanhaa sanastoa tuo nimi paikalla on. Se on usein vaikein tehtävä, sillä kirjallisia tietoja paikannimistä on niin kovin lyhyeltä ajalta.

Konnari on nimi Lammin kirkonkylän eteläpuoliselle, kumpuiselle kangasmaalle. Mutta nimi Konnari on myös Konnarin koulun nimessä ja

koulu on varsin suuri. Sinne raahataan oppilaita Evolta saakka.

Konnarissa on myös punaisten hauta vuodelta 1918. Ja on hienot Konnarin ladut ja kumtoradat ja Konnarin kota.

Nimeä Konnari voi tietysti yrittää selittää sillä, että kulkemalla on joskus tullut asumaan joku rautateiden konduktööri eli "konnari".

Mutta paikannimen Konnari takana on tarkemmin tutkien muotoihin Konia, Konne-, Konni-, Koneikko, Konnus-, Kontu, Konti- jne. Askettain perustettiin Etelä-Konneveden kansallisuuspuisto ja Konneveden nimessä on tuo sana kond taipuneena. Järvi kun on niin karujen kalliovuorien ja kivikkomaiden ympäröimä.

Lappaisten mailla sanaa kond, konte käytettiin "met-säpeuraa" tarkoittavana nimityksenä, sen kond-asuinsijojen perusteella.

Ja "karhusta" käytetty yleinen nimitys kontio on tuota

Siis "epätasaisuus" eli "kumpuisuus, kuoppaisuus".

Ja "kumpumaata" sanotaan Virossa toisinaan nimityksellä konarik.

Ja vielä tarkemmin tutkien tuon sanan konar alkua on tuo sana kond, usein taipuneena muotoihin Konia, Konne-, Konni-, Koneikko, Konnus-, Kontu, Konti- jne. Askettain perustettiin Etelä-Konneveden kansallisuuspuisto ja Konneveden nimessä on tuo sana kond taipuneena. Järvi kun on niin karujen kalliovuorien ja kivikkomaiden ympäröimä.

Lappaisten mailla sanaa kond, konte käytettiin "met-säpeuraa" tarkoittavana nimityksenä, sen kond-asuinsijojen perusteella.

Ja "karhusta" käytetty yleinen nimitys kontio on tuota

samaa sanastoa, tarkoittaa "karuilla mailla elävää".

Konnari on aivan ainoa paikannimi Suomen peruskartoilla, missä on tuo viron kielessä tunnettu sana konar. Missään muualla ole tuo sanaa ole paikannimissä. Siinä mielessä Konnarin nimi on harvinaisuus Suomessa.

Mutta sanaa konar, konarik on täällä käytetty yleisemmin, mutta on väistynyt muualle ja on jäänyt vain Konnarin nimeen Lammin.

Selitys nimelle Oitenkylä eli Oinen löytyy myös viron sanastoista, sillä sana oit tarkoittaa "luontainen, ojentapainen vedenkoostumus". Eli siis lampi- ja purot, joilla tuo alava maasto Koirasuonojan, Löytynojan ja Koskisenojan lähteikköjen maastoissa onkin. Oitenkylä oli aikoinaan "luonnonojien kylä".

Suomen paikannimien tutkijoiden ammattitaidoissa on kovin paha aukko sikäli, että he eivät osaa katsoa selityksiä

oudoille paikannimille viron sanastoista. Vaikka Viro on aivan Suomen viereinen maa ja viron kieli niin läheinen sukulaiskieli. Ja sen sanastoista on niin tarkat kirjat olemassa. Mutta ei vain suostua lukemaan niitä. Kun ollaan niin kiihkosuomalaisia.

On Lammin harjuilla myös vanhaa saamenkielen sanastoa paikannimissä, sillä Sorvetulansuon nimeen on otettu saamen sana sorva adjektiiviluonteisella -ttu-päätteellään. Tarkoittaan paikan harjumaiden "iki/kehoonkia". Vaikka saamelaisia ei harjuilla koskaan ole asunutkaan.

Lammilla on myös ruotsin sanastoa maastopaikkojen nimissä. Konnarin vieressä on purontokko Ruottinluu. Nimessä ei ole suomen sana luo, vaan sana on ruotsin sana floe, floe tarkoittaa "tulvivaa puroa". On kai ollut jonkin ruotsalaisen luhtaheinämaita aikoinaan.

Vähän etelämpänä talon nimessä Ilokoivu

Ilokoivunmäen alla ei ole suomen myönteistä tunteista kertova sana ilo, vaan on vanha ruotsin sana ila, ihl, il tarkoittain "lähde". Ja talon pihapiirissä onkin merkitty kartallekin lähde. Siis suomeksi tuo talon nimi on Lähdekoivu.

Suomessa on aika monia Ilo-, Ilos-, Illi-, ja Iili-paikkanimiä lähteiden äärellä ja ne kaikki on selitetty väärin. Kun tutkijat ovat niin jyrkästi ruotsalaisvastaisia paikannimien selityksissään.

Vanhat paikannimet ovat siis oikeassa. Ne kertovat, mitä paikka maastossa on ja mitä ihmisen paikalla on aikoinaan tehnyt. Mutta paikannimien selitykset ovat kiusallisen usein historian väärennöksiä siltä osin, että väärällä paikannimen selityksellä kerrotaan väärin paikan historia, joka kuitenkin tarkemmin tutkien on löydettävissä.

Ilmari Kosonen
metsänhoitaja